

ou pusti politiko v miru; iz stališča papežove okrožnice ga tedaj prosimo, naj spreobrne našo hujskajočo, politikujočo duhovščino v zmislu papežovega prepričanja! Slabi duhovni morajo iz božjega hrama.

5. Duhovščina in politika.

In zdaj pride najznamenitejši! Papež prvi v svoji okrožnici:

„V zmislu naše oblasti prepovedujemo vsakemu duhovniku in kleriku, da se vpiše v društvo, ki ni odvisno od škofa. Kleriki, ki bi se tega ne držali, se ne smejo v duhovništvo blagosloviti. Duhovni pa, ki se ne podvržejo tej odredbi, so suspendirani (odpuščeni) ipso facto a divinis.“

Noben duhoven in noben bogoslovec ne sme biti član posvetnih društev. Bogoslovec, ki se tega ne drži, ne more postati duhoven. Duhoven pa, ki je član takih društev, je suspendiran „ipso facto a divinis“, to se pravi: ne da bi mu to kdo zapovedal, ne sme več čitati sv. maše.

In zdaj jih vzemimo po vrsti! Kaplan Lampe v Ljubljani je urednik „Slovenca“ in je bil kaznovan kot tak radež častikraje na večme-sečno ječo. Kaplan Korošec je urednik „Gospodarja“ in „Doma“, je tudi že sedel, je ustanovnik in član najrazličnejših društev. Monsignore Podgorc je član cele vrste društev. Vsako hribovsko kaplančje je že vodja društev. V zmislu papežove okrožnice vsi ti kaplani nimajo pravice, čitati mašo!

Zdaj pa hočemo videti, kdo je več: rimski papež Pij X. ali trojica Korošec-Lampe-Podgorc! Papež je govoril . . .

Politični pregled.

Krivična vlada naprej! Razmerje skupnih stroškov naše države se je določilo zopet krivično. Avstrijski zastopniki so želeli, naj bi se določilo razmerje le za pol leta, ali to željo so vrgli v koš. Tako bomo plačevali zopet do 30. junija 1907 v Avstriji 66²/₁₀₀ od sto, Ogrji pa bodo plačevali le 33²/₁₀₀ od sto. Ogrji so celo hoteli, da bi se to krivično razmerje obdržalo do 1. 1915. Krivičnost tega razmerja označi že dejstvo, da se ni sprejel predlog, da bi se colninski dohodki po porabi razdelili. Vsled tega profitirajo Madžari le pri kavi 4 milijon kron. Ko bi bila Ogrska samostojna, zmanjkalo bi ji do 80 milj. kron letno, katere plačamo Avstrijanci za naše sosede. E dini odgovor bi moral biti: Proč od Ogrske!

Gospodarsko delo. Gospodarsko napredovanje naše države v preteklem polletu je izredno lepo. Železnice so se znatno izboljšale in povečale; le pri državni železnici je 12 milj. več dohodkov kot lani. Zvišala se je tudi izdatno produkcija premoaga i. s. za 17%. Ravno

nje kakih 15 cm široke trakove (strajfe), pomazi tiste z lepljivim limom in potem kak meter visoko nad zemljo obvezi z njimi drevesa, ki jih želiš zavarovati proti tem škodljivcem. Metuljka obitci na lepljivem papirju, čez katerega mora lezti, ako hoče v drevesni vrh. Jako škodljivo pa bi bilo, zlasti za mlada drevesa, zko bi pomazal deblo, ne da bi podložili papirja. Tudi ahenjena gosencića past je pripravna, da se lahko pomaze o limom in rabi proti tem škodljivcem.

Na tretji sliki vidite fanta, ki ovija drevesa z gosencićim pasem ali pastjo, v kateri se love škodljivci sadnih dreves.

S tem završujemo poduk o škodljivcih sadnih dreves in upamo, da se bote oprijeli naših nasvetov. V naših krajih so ti škodljivci napravili že dosti škode in je skrajni čas, da se v svojo lastno korist poslužite sredstev, ki jih imate na razpolago proti njim.

tako dobro stoje vse druge industrije. Promet z inozemstvom kaže 19 milijonov kron aktivuma. Končno omenimo še, da je letinja v Avstriji jako dobra, na Ogrskem pa še boljša. Povsod torej napredek. Ko bi imeli še pametno politiko, ki bi se ozirala živahneje na delavne sloje, bi bili lahko zadovoljni.

Kmetjska vprašanja. V Solnogradu se je vršil pred kratkim kmetjski shod. Pečal se je v prvi vrsti z varstvom servitutnih pravic kmetov. Nadalje so govorili o varstvu planinskih paš; lovsko veselje plemenitavež gotovo ni tako važno kot kmetovo delo. Zahtevalo se je tudi ureditev lovskega zakona. Zanimivo je, da so se pri tem shodu pristaši vseh strank združili.

Državni proračun za 1907 se kmalu predloži. Troški osebnih izdatkov bodo precej narasli. Izbolšanje plač državnih železničarjev bode stalo 4 milijonov kron; za uslužbence pošte se rabi zopet nova 2 milijona, za diurniste 1 milijon itd. Nasprotno se bodo tudi dohodki zvišali. Poštni dohodki bode za 2¹/₂ milijonov kron višji itd. Natančno se pomenimo o proračunu kadar izide.

Nezadovoljni duhovniki. Češki duhovni so imeli 31. p. m. v Prerovu shod. Zahtevali so m. dr., da naj bi se volili škofje od duhovščine, naj bi se porabilo cerkveno premoženje v kulturne svrhe, naj bi se smatralo duhovne za pomočnike škofov, ne pa za sluge, naj bi dobili tudi posvetni ljudje gotovi upliv na cerkvene zadeve, naj se upelje mašo v češčini in naj se prenaredi celibat (prepoved ženitve). Kakor se vidi, so gospodje precej „moderni“. Da bi se porabilo cerkveno premoženje „mrtve roke“ ljudstvu v korist, — zato smo tudi mi. Ravno tako je pametna ideja, da bi se dalo posvetnim ljudem gotovi upliv na cerkvene zadeve; kdor plačuje, naj ima tudi besedo. Za celibat se pa, — vsaj na Slovenskem — častiti gospodje itak malo brigajo . . .

Kronika. Občinski sveti v Trautenavi, v Leitmericu in Rajhenburgu na Češkem so sklenili odločen nastop proti poklerikalnjenju šole. — Francoska vlada je odpravila smrtni kaznen. — Ministrstvo za poduk je izdelalo načrt za šolske zdravnike. — Pri deželnozborski volitvi Bruck-Mürzzuschlag je bil izvoljen župan Knottinger s 337 glasovi. — Cisar poseti septembra meseca Dalmacijo ter prvič tudi Bosno in Hercegovino. — Sbska colninska vojna traja nadalje. Veliki živinski semenj dne 28. julija je bil zelo slab; par volov, ki stane po navadi 700 frankov, je koštal 400. Vlada hoče poizkusiti pot čez Varvo v Egipt. — Ogrska zbornica je sprejela finančni zakon. — Ogrskega ministra Jekelfallusa toži njegov uslužbenec, ker ga je pustil neopravičeno aretirati.

Krvava Rusija. Po razpustu dume se je ponovilo Stolypinovo ministristvo. Bati se je bilo najhujšega in vsak dan se zgodé tudi dogodki, kakor jih ni sličnih v celi svetovni zgodovini. V sledečem podamo važnejše podatke iz tega velikanskega boja med narodom in njegovim zatiralcem. — V raznih mestih je bilo 26. in 27. julija čez 600 puntarjev aretiranih. — V Helingfortu so vprizorili policaji stavko. — Med postajama Czenstochovu in Harby so oropali ustaši vlak; 2 generala, 2 uradnika in 4 soldati so bili ustreljeni, oplenjenih pa je bilo 16.000 rublov. — 20. julija pa so ostavili puntarji med postajo Aleksandrovo in Varšavo vlak, ubili 7 oseb in oropali čez 300.000 rublov. — V kavkaških pokrajinah se godé velikanski boji med Tatarji in Armenci; celo vasi se zažigajo in tisočeri mladičk pokrivajo krajino. V Poltavsi soso uprli 3 bataljoni vojaštva; vneli so se tudi boji med uporniki in carju zvestimi vojaki. — 29. julija so bili 4. uporni mornarji obeseni; 1 je bil obsojen na dosmrtno ječo, 32 na težko večletno ječo in 50 na dolg zapor. — V razne tiskarne so udrli ustaši ter s silo tiskali vjborški oklic na narod. — Kmetjski nemiri še širijo grozovitó, zlasti v okraju Kijev. V Podolji so ubili kmetje 12 dragoncev, dragonci pa 5 kmetov. — Vlada izdeluje baje delavske zakone. — V uredništvu lista „Mysl“ so našli natanko izdelan načrt revolucije. — V Samari je bilo aretiranih 500 oseb. — V Novgorodu se je uprlo celo vojaštvo ter zasedlo mesto; vršé se velikanski boji. — 6000 knapov v Jekatorinaslevu je stopilo v stavko. — Najznamenitejši upor

teh dni pa se je vršil v finski trdnjavi Sveaburg. Topničarji so zrezali oficirje in pričel se je velikanski boj, v katerem je padlo na obeh straneh čez 600 vojakov. Streljalo se je kakor v največji bitki. Po dolgem boju so bili ustaši premagani. Tudi v Tiflisu so se uprli vojaki ter ubili poveljnika in 2 oficirja. — Nazadnjaki so umorili bivšega poslanca Herzensteina. — Ustaši so proglasili generalno stavko, ali le-ta je po celi državi ponesrečila. S tem je vlada za ta hip zopet rešena. — Govori se tudi, ne da bi se vedelo kaj gotovega, da hoče car-batjuška odstopti, ker se boji bomb; pač skrajni čas bi bil, da se izgubi ta krvnik naroda. — V Kronštatu je bilo 300 oseb na smrt obsojenih in takoj obešenih. — Vlak so oropali za 80000 rublov na liniji Libava-Riga. — V Bobrovu pretejavajo kozaki s knuto. Tudi v Skorecu so pretepli krvavo 300 kmetov. — Pred Katovicom je bil vlak oropan; v čakalnicó kolodvora Soronovec pa so vrgli ustaši bombo. — Car se preseli baje v Carskoje selo. — Policija je zaprla 10 poljskih poslancev; poslanca Onipko pa so krvniki obesili. — V Poltavi so ponehali kmeti z vsakim delom ter zažigajo in uničujejo graščine ter žetev. — V Tohemerniku so ubili kmetje, nahujskani od duhovna, 6 dijakov in 1 dekle. — Škof v Saratoru je bral mašo, da se premaga revolucijo. Vsled tega so ga obsodili ustaši na smrt. — V Kronštatu je obsodilo vojno sodišče 170 mornarjev na smrt.

Dopisi.

Iz Šent Ilja v Slov. gor. Prvaško-klerikalna in sokolska veselica dne 5. t. m. je tu popolnoma ponesrečila. Iz Celja in Maribora je prišlo nekaj sokolov, škricav, zarjavelih narodnih „gospod“, nekaj čevljarških učencev in sestradanih študentov, ki so imeli predstavljati cvet prvaško-klerikalne inteligence. Kar je bilo pri veselici drugoga ljudstva, bili so večinoma viničarji iz okolca, hlapci in dekle, po vosku dišeče device, ki so zgolj iz radovednosti prišli gledat na dirindaj, pravega Slovenca domačina nisi tam videl. Trebuhatih fajmoštrov seveda tam ni manjkalo, ali teh mi ne pristevamo k ljudem. Veselica se je vršila pri „narodnem“ gostilničarju Celcecu, slavnostni prostor je bil zači za hlevi. Rušeči kokoti so telovadili na gnojišču; do naši petelca jih je koj občudoval, misleč, da so to njegovi tekmeči. Po telovadbi so nastopili na tem dišečem gričku govorniki. Konec vsakega čenčanja je bil: „boj Nemcem, boj naprednjakom, preganjajte jih, udrite po njih!“ Med posameznimi govori je cvilila „narodna“ godba in jungferce so odjamrale nekaj pesmi tako milo, da se je kamenje mehčalo, kaplani so jih komandirali. Ko so rudeči kokoti zagledali precejšno število žandarjev, padla jim je takoj korajža v hlačiće in med divjim tulenjem so jo odkurili na kolodvor ter razvijali pred vsako hišo, katera ni razobesila bandera. Veselico sta zbornala učitelj Šprager in domači kaplančje, ki sta baje za njo dala po 200 K. Kdó se tej farbariji ne smeji!? Špragerjeva Marica je napekla iz prvaške moke prvaških poti in tiste je pri tem teatru prodajala. In tako se druge neareče ni zgodilo, kakor to, da so prvaki spoznali, da v Šent-Ilju jim bo kmalu odklenkalo, kajti naprednjaki tu rastejo zdaj kakor gobe po dežju.

Iz junske doline. V zadnjem času kroži tu po naši lepi junjski dolini vse polno nadležnih dopisov, v katerih se pri naprednih koroških kmetih berači za novo cerkev v Rejhenburku. Nimamo nič zoper to, da se Bogu na čast zidá nova, dostojna hiša božja, toda rajhenburški župnik naj se obrne tja, kjer je denar, na bogate škofe in samostane. Mariborski škof je primoroma „najubožnejši“ in ima 60.000 kron čistega dobička na leto, do 100 ali 200 tisoč kron pa ima malodane vsak škof v Avstriji, olomuški ostrogonski (Gran na Ogrskem), zagrebški, dipkovski imajo do 500.000 K letnih dohodkov. In vseh škofov v Avstriji je nad 50, k tem se obrnite, rajhenburški g. župnik! In ako vam ne dajo, zabrusite jim v obraz: V stari prvotni katoliški cerkvi je veljalo kot cerkvena postava, da to, kar imajo duhovniki in škofi več kakor potrebujejo za svoj živež, da je to cerkveno premoženje in premoženje revežev